

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

ΘΩΜΑ ΜΟΥΑΡ

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΒΥΡΩΝΟΣ.

Ἀλευθερία, γὰ' λίγο πᾶψε
Νὰ χτυπᾷς μὲ τὸ σπαθί·
Τώρα σίμωσι καὶ κλάψῃ
Εἰς τοῦ Μπαύρου τὸ κορμί

ΣΤΑΣΙΜΟΣ.

Ἀπέθανε, καὶ ἡ Ἑλλάς πενηθορρεῖ!
Οἱ μαχηταὶ θρηνοῦσιν ἐπὶ τῶν ἐαυτῶν θ-
πλων, αἱ παρθένοι ἀποσπῶσι τῶν λευκῶν
αὐτῶν μετώπων τοὺς ἐξ ἀνθέων στεφάνους
τῶν· δὲν ἐρωτῶσιν ἐὰν τὸ τῶν βασιλέων
αἷμα ἀπεσθόσθῃ, ἐὰν ἡ ἀγέρωχος Ἀλ-
βιώνη θρηνῇ τὸν ποιητὴν ὃν ἐσυκοφάν-
τησε, πλὴν συνηθροισμένοι πρὸ τοῦ ἱεροῦ
τῆς ἐλευθερίας ἀγάλματος, μάτην ἐπιζη-
τοῦσι τὸν Τυρταῖον τὸν παροτρύνοντα αὐ-
τοὺς εἰς τὰς μάχας.

*

**

Καὶ ἐγὼ, κατηρῶς ἱστάμενος παρὰ τῇ
ἀποσθεθείσῃ σποδῷ τοῦ τῆς Φιλίας βω-
μοῦ, θρηνῶ καὶ ἐπαναλαμβάνω τοὺς ἀθα-
νάτους τοῦ ποιητοῦ στίχους, καθότι ἡ χεὶρ
μου δὲν δύναται πλέον νὰ θλίψῃ ἐκείνην
τοῦ φίλου· ἐν τῷ κατοικητηρίῳ μου ἀν-
τηχεῖ τὸ ἔνδοξον ἐκεῖνο ὄνομα τὸ πλη-
ρῶταν τὴν οἴκουμένην, καὶ ἐν τῇ ὀδύνῃ
μου, φονικὰς ποιοῦμαι εὐχάς, κατὰ τῶν
ἄνευ ἀρετῶν καὶ μέλλοντος ἐκείνων ἀν-
θρώπων, πρὸς οὓς ἡ φύσις χορηγεῖ τὴν μα-
κροβιότητα ἣν ἀπαρνῆται τῇ μεγαλοφυίᾳ.

*

**

Καὶ σεῖς οἱ τοσοῦτον κατασυκοφαντή-
σαντες αὐτὸν, εἰ ἐπιχρύσαντες ἐπὶ τοῦ
βίου αὐτοῦ πᾶσαν τὴν πικρίαν τῆς νεμέ-
σεως καὶ τοῦ μίσους, κλαύσατε, ἐπίσης κλαύ-
σατε! Σεῖς ἠθέλετε νὰ ὑποδουλώσητε τὴν
εὐφυΐαν· ἀλλ' ἡ ἀδαμναστος θεότης κατέ-

θραυσε τὰς ὑμετέρας ἀλύσεις, ὁ ποιητὴς
περιεφρόνησε τὴν ὑμετέραν εὐνοίαν διὰ τὸ
μειδίωμα τῶν ἀθανάτων παρθένων, καθὼς ὁ
ἥρωας τοῦ Ὀμήρου κατέθραυσε τὰ νηπιακά
ἀθύρματα, μόλις ὡς ἡδυ-ήθη νὰ ἐπιψαύσῃ
τοῦ ξίφους τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκδικήσῃ τὴν
Ἑλλάδα.

*

**

Ἀναίσθητοι τοῦ Βορρᾶ θυγατέρες, ὁποῖον
βλέμμα ἐρωτικὸν ἠδύνατο νὰ ῥίψῃ ἐφ' ὑ-
μῶν ὁ δημιουργὸς τῆς Μεδωράς, (1) ὁ
πυρώδης ψάλτης τῆς Παρισίνης, ἡ
ἀπεγνώσμενη ἐκείνη ψυχὴ ἡ ἀφρηγηθεῖσα
τὰς ταλαιπωρίας τοῦ ἀνδρείου Λάρα,
τοῦ ὑπερηφάνου Γκιὰσοῦρ, τοῦ Τσαλί-
Χαρὸλδοῦ ἐκείνου, ἀποστειρωθέντος
ἡφαίστειου, μὴ ἐκσφενδονιζόντος πλέον ἢ
πεπυρακτωμένην λάδαν, ἢ πικρὰν τέφραν,
τέλος ὁ φαντασιώδης ἐραστής τῆς οὐρανίας
ἐκείνης νύμφης τῆς Ἀβύδοῦ, ἥς
ἡ θεία πνοὴ ἀπέπηγ' ἴν' ἀρωματίσῃ τοὺς
αἰωνίους τοῦ Προφήτου ῥοδῶνας;

*

**

Ναί, ἡ ἐλαφρὰ καὶ πνευματώδης ἐρωτικτρο-
πία τοῦ Δὸν Ζοῦανσᾶς ἤρεσκειν, αὕτη
ἐπ' ἀνέφερεν τὴν φαιδρότητα ἐπὶ τῶν ὠχρῶν καὶ
ἀγελάτων ὑμῶν χειλέων· πλὴν σεῖς ἠθέλατε
ἐνὰ Δὸν Ζοῦανδ' ὑμᾶς μόνας, καὶ
ἀφ' ἧς στιγμῆς οὗτος μακρὰν θμῶν τὰ φίλ-
τρά του ἤγαγε, δὲν τὸν ἐθεωρήσατε πλέον
ἢ αἱματορρόφον οὕτινος εἰ γέλωτες ἦσαν
φρικώδεις, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ φιλήματα ἐπέ-
φερον τὸν θάνατον.

*

**

Πόσον ὁ ἔρως ἐστὶν ὀλέθριος τοῖς ποι-
ηταῖς! Οὗτος ἐξωστράκισε τὸν Ὀδιδιον εἰς
τὴν ἀγρίαν Σκυθίαν, οὗτος ἀπέσθεσεν ἐν
τοῖς δακρύοις τὴν τοῦ Σορεντείου κύκνου
θεόληπτον εὐφυΐαν, καὶ ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς
ἡμέραις πτερὸν ἀποσπασθὲν ἐκ τῆς πε-
ρισσεύας τῆς Κύπριδος κατεδίκασεν εἰς τὰς
Ἑρινύσας ὀλόκληρον τὴν ζωὴν τοῦ φίλου
μου.

(1) Ἐρωμένης τοῦ Παιραγοῦ, ἥρωος ὁμωνύ-
μου ποιήματος τοῦ Λόρδου Βύρωνος. Σ. Μ.

Ἄλλα καὶ εἰς τίνα ὁ ἔρως δὲν ἀπέθελε-
 θριος; οὗτος κατέστησε δυστυχεῖς καὶ αὐ-
 τοὺς τοὺς ἀγγέλους. Μακρὰν ἐντεῦθεν οἱ
 ποιηταὶ οἱ διὰ μυρσίνης στεφόμενοι ἔπως
 αὐτὸν ψάλωσιν. Φέρετε τὸ ἐγχειρίδιον
 καὶ τὴν ἱεροβοτάνην, κρύψατε τὰ ἔξῃα δη-
 λητήρια ἐν τοῖς δακτυλίοις τοῖς περικο-
 σμοῦσι τοὺς δακτύλους ὑμῶν· αἱ τοῦ ἑ-
 ραστοῦ παρειαὶ ἄς ὠχρίσῃσιν, καὶ κα-
 ταυλακωθῶσι, αἱ μέριμναι ἄς μαράνωσι
 τὸ ὑπὸ μελαίνης κόμης καλυπτόμενον αὐ-
 τοῦ μέτωπον, ἄς πορευθῇ πλησίον τῶν συγ-
 κεκινημένων κυμάτων, ἵν' ἀναμείνῃ τὴν
 πλανωμένην τῆς Δ εἰς λ α ς σκιάν, ἥ ν' ἀ-
 νορθώσῃ ὑπὸ τῆς φρίκης τὸν πυκνὸν μύ-
 στακα ἐνὸς τῶν υἱῶν τοῦ Ἄ λ ῆ· τότε
 εἶναι τις ποιητής· τότε εἶναι τις ποιητής
 ἀθάνατος καὶ πάντες ᾄδουσι καὶ ἐπαινοῦσι
 τοὺς στίχους σου πλὴν ἐπιφανοῦς τινας
 κυρίας. . . . (1)

ὦ, φίλε μου! οὐ ἦτο ὡς θεότης, ἥτις
 διώρα ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων· οὐ
 παρίστατο αὐτοῖς ἐν τοῖς στίχοις σου δί-
 κην ἀπειλητικοῦ φάσματος πλήρους ἐπι-
 στήμης καὶ μέλλοντος. Ὁ δεσπότης, ὁ
 τύραννος, ἔτρεμον ἐπὶ τῇ δυνάμει σου μό-
 νον· οὐ ἤδεις τὰ ἐλέγχτρα τῆς ὑπ' αὐτῶν
 καταπιεζομένης ἐλευθερίας. Ὅχι, οὐδὲν ἔ-
 μαthes ἐν τῇ νέᾳ σου κατοικίᾳ, ἀλλὰ τὸ
 θνητὸν σου στόμα ἐσίγησε, καὶ ἐλόκληρος
 λαὸς ἀπώλεσε τὴν Ἀθηνᾶν σου.

Σὺ ἐπεσκέφθης τὴν ἀρχαίαν τοῦ Ὀμή-
 ρου πατρίδα, καὶ εἶπας εἰς δούλους κε-
 κυφέντας ὑπὸ τὸν ζυγόν, ἵ διατί δὲν εἴσθε
 ἐλεύθεροι; Τότε ἐνόμισαν ὅτι ἀκούσι τὴν
 φωνὴν νέου τινοῦ Φιλοποίμενος, ἡγέρθησαν,
 καὶ ἐπανεῦρον τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλα-
 μίνα.

Σὺ ἔψαλας, καὶ οἱ λαοὶ ἐταράχθησαν

(1) Ὁ Μούρ φαίνεται πιστεύσας τὴν τότε διαδο-
 θεῖσαν φήμην, καθ' ἣν ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διώ-
 ριζε ἵνα ἡ ἡμετέρα νῆσος δεχθῇ τὸν νεκρὸν τοῦ γρα-
 τίου τοῦ ποιητοῦ. Ὡς ἂν ἡ πρῶτη κυρίαρχος ἡμῶν
 δὲν ἐστέραι τοῦ πενθίμου καὶ πολυτίμου τούτου
 δώρου τὴν νῆσόν μας τούτην, πῶσα ὁ λαὸς οὗτος
 θὰ τῇ ἐν ἡμέρᾳ κακῇ χάριν ἐνὸς μαρμαῖρου! Σ. Μ.

Σ. Μ.

ἀπὸ ἄρκτου μέχρι μεσημβρίας· ἡ λύρα
 τοῦ ποιητοῦ ἐγέννησε στρατιώτας· οἱ λαοὶ
 σὲ ἠκραζόντο, . . . οἱ βασιλεῖς σὲ περιε-
 φρόνουν· ἀλλ' οὐχὶ οἱ βασιλεῖς κατέστησαν
 τοὺς λόγους σου γονίμους, καὶ ἡ Ἑλλάς
 ἡλευθερώθη.

Νῦν ὁ πένητος κώδων ἀντήχησεν ἐπὶ
 αὐτοῦ τύμβου του, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐξέπνευ-
 σαν ὡς ὁ ἀλγεινὸς ἤχος τοῦ δρειχάλκου
 ἐκείνου τοῦ ἀριθμησαντος τὰ ἔτη τοῦ βίου
 του. Αἱ μοῦσαι ἐν τούτοις ἀπεκάλυπτον αὐ-
 τῷ τὰ ὠραιότερα αὐτῶν μυστήρια, τοὺς
 ἡδυτέρους αὐτῶν λόγους, καὶ ἀπέθανε χω-
 ρὶς νὰ κληροδοτήσῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ
 μυστηριώδη ἐκείνα ἄσματα.

Καὶ σὺ, βαλσαμώδης τῆς Ζακύνθου νῆ-
 σος, μέλλεις νὰ δεχθῇς τοῦ ποιητοῦ τὴν
 κόριν. Ἄ! ἐπαύξησον τὴν σιγὴν τῶν σκι-
 ἐρῶν κοιλάδων σου, κύψον ἐπὶ τοῦ τάφου
 του τοὺς εὐλυγίστους κλάδους τῶν εὐδωμων
 λειμονιῶν σου· σὺ μέλλεις νὰ δεχθῇς τὰς
 προσκυνήσεις τοῦ κόσμου σύμπαντος. Δύο
 νῆσοι θέλουσιν ἐπισύρειν τὰ βλέμματα τῆς
 οἰκουμένης· ἐν τῇ μιᾷ ἐτάφη ὁ μέγιστος
 τῶν στρατηγῶν, ἐν τῇ ἐτέρᾳ ἀναπαυθῆζε-
 ται ὁ πρῶτος τῶν ποιητῶν (1).

Σεῖς τέκνα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπόγονοι
 τῶν ἡρώων, ἀπαντήσατε! Τί θέλετε κάμε
 τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σκῆνος; . . . Ἐπικαλοῦμαι
 τοὺς θρήνους ὑμῶν, τοὺς γόους τῶν θυγα-
 τέρων τοῦ Μεσολογγίου, τὰ δάκρυα τῶν
 μαχητῶν τοῦ Ὀδυσσεύς. Ὅχι, τὸ σκῆνος
 τοῦτο δὲν ζητεῖ παρ' ὑμῶν μάταιον πένθος,
 ἀλλὰ τὴν ἐλευθερίαν· μὴ ἐπιτρέψῃτε οὐ-
 δέποτε εἰς τὴν βαρβαρότητα καὶ τὸν δε-
 σποτισμὸν νὰ προσεγγίσωσι τὴν σεβαστὴν

(1) Ὁ Μούρ φαίνεται πιστεύσας τὴν τότε διαδο-
 θεῖσαν φήμην, καθ' ἣν ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διώ-
 ριζε ἵνα ἡ ἡμετέρα νῆσος δεχθῇ τὸν νεκρὸν τοῦ γρα-
 τίου τοῦ ποιητοῦ. Ὡς ἂν ἡ πρῶτη κυρίαρχος ἡμῶν
 δὲν ἐστέραι τοῦ πενθίμου καὶ πολυτίμου τούτου
 δώρου τὴν νῆσόν μας τούτην, πῶσα ὁ λαὸς οὗτος
 θὰ τῇ ἐν ἡμέρᾳ κακῇ χάριν ἐνὸς μαρμαῖρου! Σ. Μ.

ἐκείνην πλάκα. Θεοί! . . . Οι Ἕλληνες
δοῦλοι παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ Ἀέρδου Βύ-
ρωνος! . . .

Παρθέναι, κλαύσατε! ἡ Ἑλλάς ἀπώλεσεν
ὑπερασπιστὴν, ὁ κόσμος ποιητὴν δαιμόνιον,
ἐγὼ φίλον, καὶ αἰεὶς . . . Δὲν ἔχετε πλέον
πατέρα!

A. M.

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ

ΤΗΣ

ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Πᾶσα ἑλληνικὴ καρδία βεβαίως ἀνε-
σκίρτησεν ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν *Ε.Ι.-*
ληνικῶν Σκηνῶν τοῦ Ἰταλοῦ Βροφφε-
ρίου, ὧν τινες, ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἡμετέ-
ραν γλῶσσαν μεταφρασθεῖσαι, ἐν τῷ πε-
ριοδικῷ τούτῳ κατεχωρήσθησαν. Πλὴν ἐν
τῇ γοργῇ ἐκείνῃ καὶ γραφικῇ παρελάσει
τῶν ἡρώων τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐν τῷ
γιγαντώδει ἐκείνῳ πολυανδρίῳ τῆς μεγά-
λης ἡμῶν ἐπαναστάσεως, πᾶς ὁ ἀναγνὼς
διδεῖδε κενά τινα καταστρέφοντα τὸ ἄρτιον
καὶ ὁμόρυθμον τῆς κολοσσιαίας ἐκείνης
πινακοθήκης.

Δὲν ἀξιούμεν βεβηλῶς ἡμεῖς, τὸ ἀνεπαρ-
κὲς τῶν ἡμετέρων δυνάμεων σπθιμίζοντες,
καὶ τὸ στενὸν τοῦ ἡμετέρου φύλλου κατα-
μετροῦντες, ν' ἀναπληρώσωμεν τὰ ἐν τῇ
ἀθανάτῳ βιβλίῳ τοῦ Βροφφερίου ὑπάρ-
χοντα χάσματα οὐχ ἥσσαν θέλομεν πει-
ραθῇ νὰ σκαγραφῇσωμεν ἐκ διαλειμ-
μάτων ἐπιπροσθέτους τινὰς καίπερ πρω-
τεοῦσας εἰκόνας, καὶ ἐν ἑλλείψει τοῦ πλα-
στικοῦ τῆς διαγραφῆς καὶ τοῦ πρωτο-
τύπου τῆς διαχωρίσεως, θέλομεν περιβά-
λει αὐτάς τὴν στεφάνην τοῦ ἡμετέρου
ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγάπης.

Σήμερον ἐνώπιον τῶν ἡμετέρων ἀνα-
ΖΑΚ. ΑΝΘ. ΕΤΟΣ Α',

γνωστῶν παρίσταται εἰς τῶν πρωτοῦρ-
γῶν καὶ ἡγητόρων τοῦ μεγάλου δράμα-
τος, ἀστὴρ τηλαυγὴς καὶ φωτοβόλος τῆς
ἡρωϊκῆς ἐκείνης πλειάδος, ἥτις τὴν ἀ-
χλὺν προαιωνίου δουλείας σκεδάσασα ἐξη-
νάγκασε τὴν πρώην ἐθελotuφλώττουσαν
Εὐρώπην νὰ κλίνη γόνυ ἐνώπιον τοῦ μο-
ναδικοῦ ἐκείνου ἱστορικοῦ φαινομένου. Ὁ
Ἰταλὸς, ὁ στεναῶν ὑπὸ τὸ μαστίγιον τῶν
τυράννων του, ἠρύσθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς
ἐπαναστάσεως τὴν ἐλπίδα τῆς προτεχοῦς
αὐτοῦ ἀπελευθερώσεως ὁ Ἀγγλος, ὁ νομί-
ζων ἑαυτὸν πρωτοῦργὸν τῆς εὐρωπαϊκῆς
χειραφετήσεως, ὡμολόγησεν ὅτι τὰ ἐλεύθε-
ρα αὐτοῦ δόγματα πόρρω ἀπέχον τῆς νέας
καὶ μεγάλης ἐκείνης ἀρχῆς, ἣν ἡ μαχο-
μένη Ἑλλάς ἀνέγραψε διὰ τοῦ αἵματός
της ἐν τῷ πολιτικῷ κώδικι τῆς Εὐρώπης·
ὁ Γάλλος ἐπέισθη ὅτι κατὰ τὸ 1789
ἠγωνίσατο τὸν ἀγῶνα τῆς κοινωνικῆς ἀ-
ναμορφώσεως, ἐνῶ ὁ Ἕλλην τοῦ 1821 ἀ-
νεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς τῶν ἐθνῶν ἀ-
ναστάσεως.

Ὁ γεναρὸς οὗτος τοῦ ἀγῶνος ἀθλοφό-
ρος, ὁ περιβεβλημένος ἄπασαν τὴν αἴγλην
τῆς ὑπὲρ ἧς ἐμάχετο ἰδέας, ἐστὶν ὁ ἀ-
οίδιμος Δημήτριος ὁ Παππανικοῦλης, ὁ νέ-
ος οὗτος, κατὰ τὸν Σουτσον, Προμηθεὺς, ὁ
ὑποκλέψας τὸ οὐράνιον πῦρ, ὅπως ἀπο-
τεφρώσῃ τὸν κολοσσόν, τὸν ὀρθούμενον
ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς πατρίδος του. Ὁ Βροφ-
φέριος ἐξεικόνιζε τοὺς ἥρωας τῆς ἐπανα-
στάσεως ἐν διαφόροις ἐπισοδίοις, ὧν ἡ
σκηνὴ ἐκάστοτε ποικίλλει· ἡμεῖς ὁμῶς τὸν
ἀνδριάντα τοῦ ἥρωος τοῦτου θέλομεν ἀ-
ναστῆλῶσαι ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐκείνης,
ἥτις τοσάκις ἐκρότησεν ἀπὸ τὸ βρόντημα
τοῦ τουρκοφάγου πυροβόλου του, ἢ ὑπὸ τοῦ
πυρός, ὅπερ ἐκεῖνος ἀνερέπιζε, καταυ-
γαζομένη, ἐφάνη οἶονεὶ διαγελῶσα καὶ
ἐπιγαίρουσα ἐπὶ τῷ ἐπιφανεῖ αὐτοῦ θρι-
άμβῳ.

Θεωρήσατε αὐτὸν κατὰ τὴν ἐνδοξον
ἡμέραν τῆς 27 Μαΐου 1821 ἐν Ἐρεσσῷ
μὴ πτοούμενον ὑπὸ τῆς τοσοῦτον ὑπερ-
τέρας τῶν πολεμίων δυνάμεως, μὴ ἀπο-
θαρρυνόμενον ὑπὸ προηγουμένης ἐτέρων
ἀποτυχίας, πλέοντα πρὸς τὸ μέγα ὄθω-